

Міністерство
фінансів
України

ВІДБУДОВА УКРАЇНСЬКИХ МІСТ І ГРОМАД: ВІЗІЯ І СЕНСИ

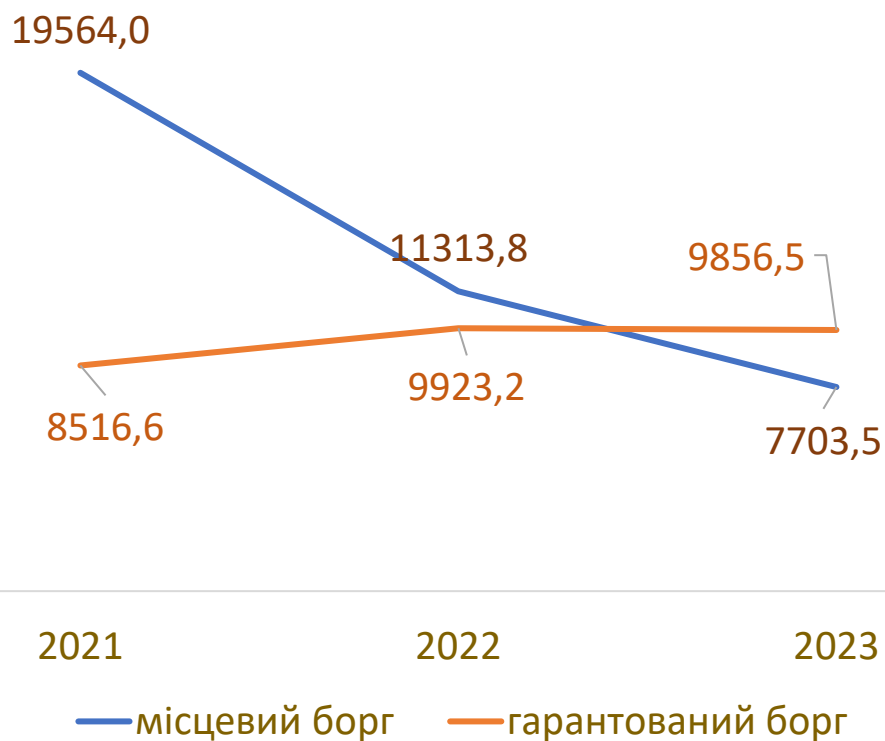

- Сьогодні українці відстоюють право на вільне життя, життя на прекрасній землі у містах, які відбудуються.
- Наразі відновлюються першочергово-необхідні об'єкти критичної інфраструктури, житло, соціальні установи тощо.
- У ресурсному забезпеченні цього процесу зростає роль таких фінансових інструментів як місцеві запозичення та місцеві гарантії.

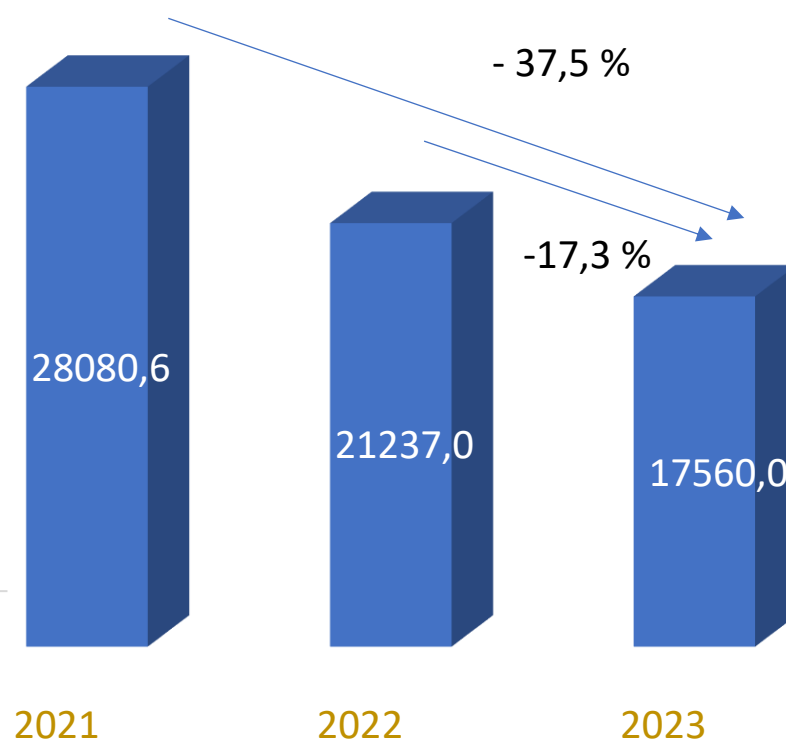

Динаміка обсягів місцевого боргу та гарантованого боргу, млн грн

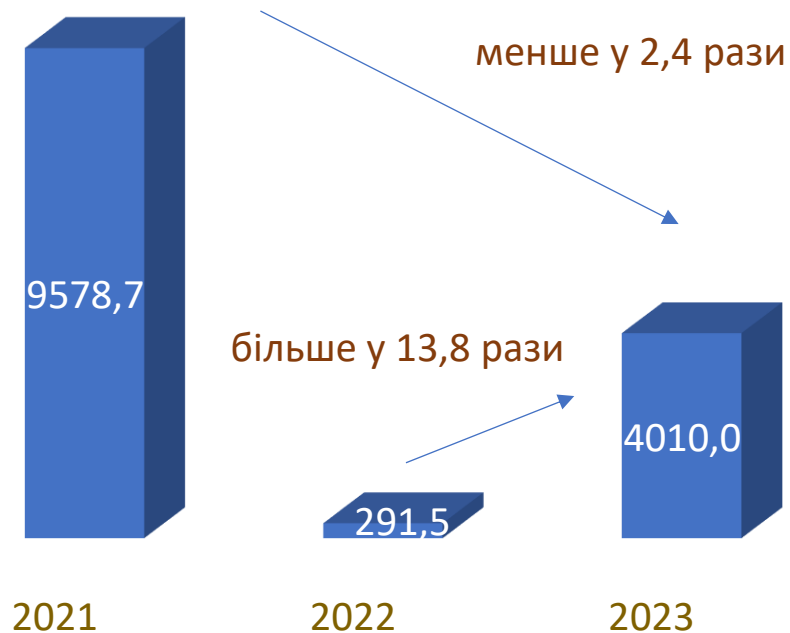

Динаміка загального обсягу місцевого та гарантованого боргу, млн грн

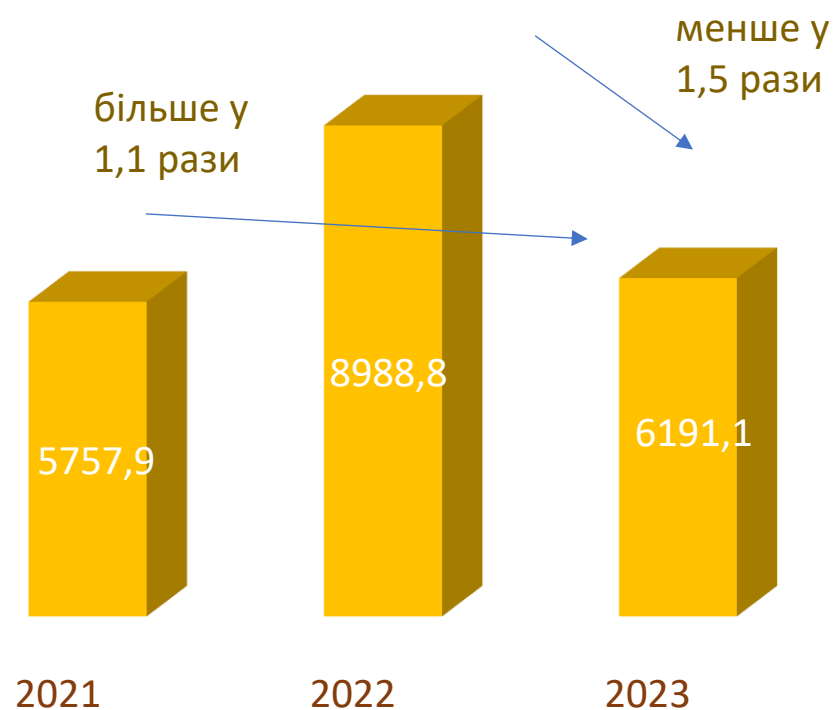

Обсяг отримання місцевих запозичень, млн грн

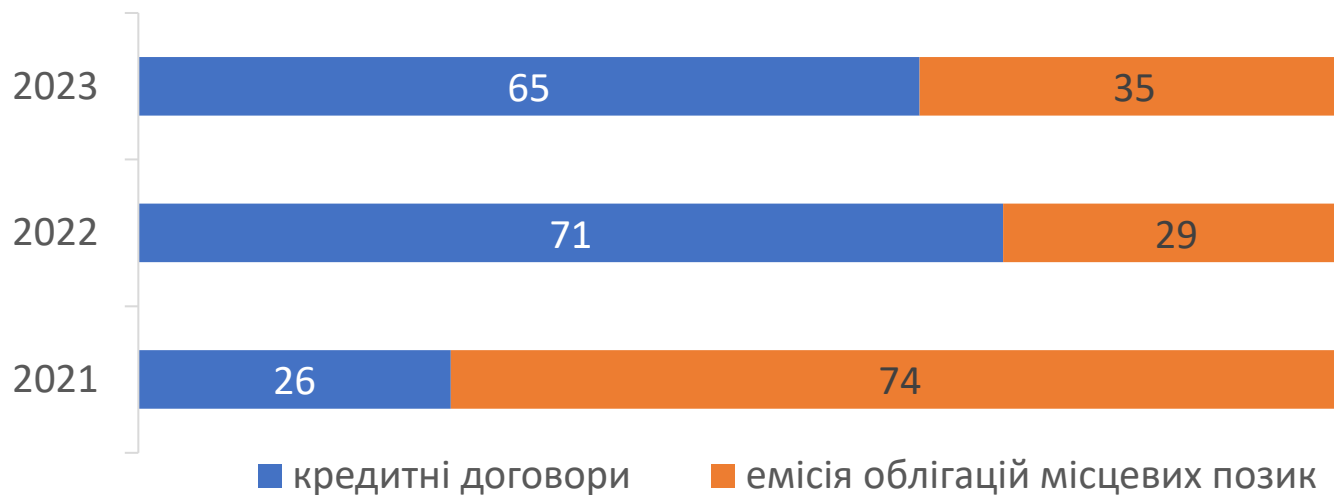

Обсяг погашення місцевих запозичень, млн грн

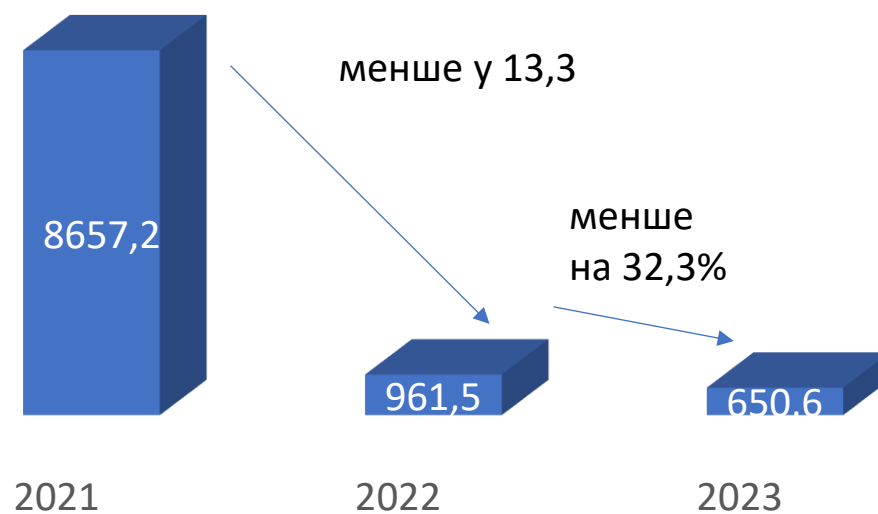

Структура зобов'язань за місцевим боргом, %

Обсяг наданих місцевих гарантій, млн грн

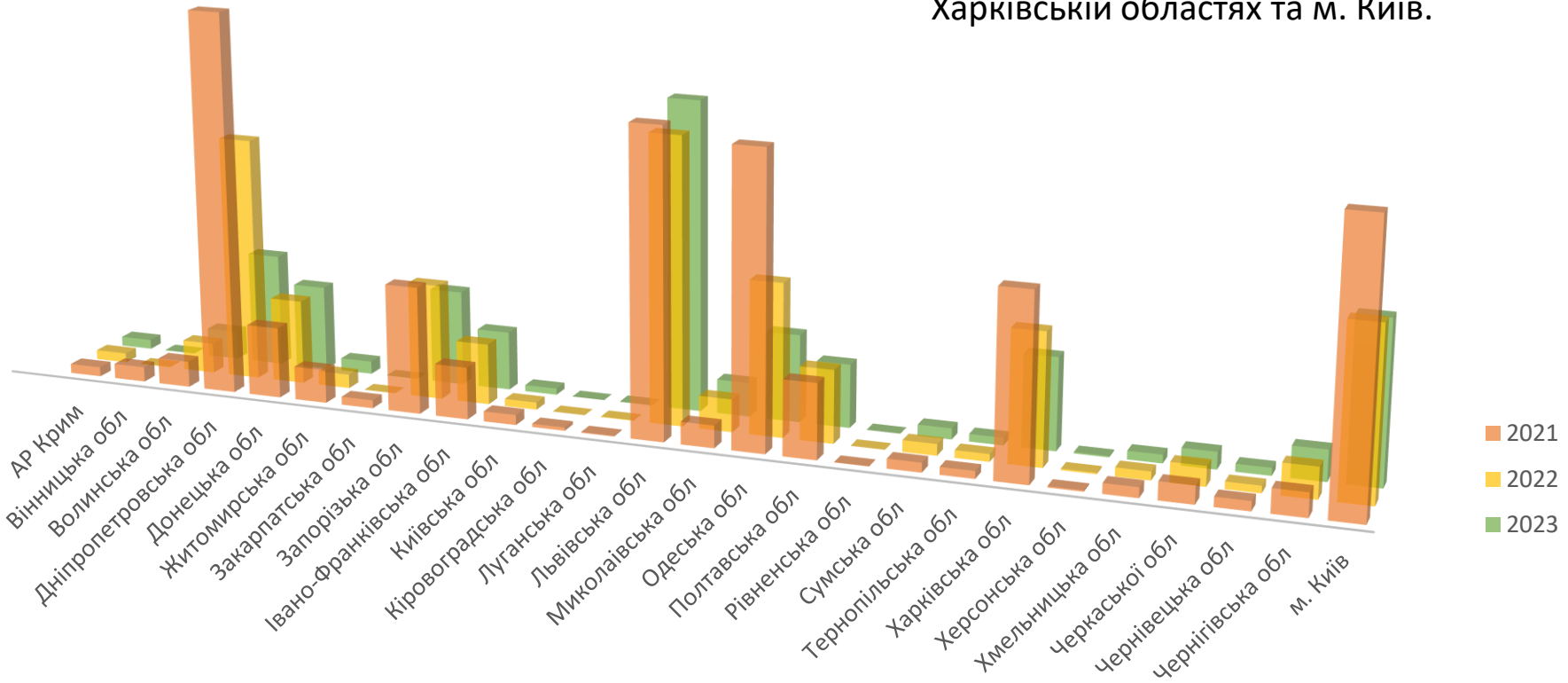

Динаміка загального обсягу місцевого та гарантованого боргу місцевих бюджетів протягом 2021 - 2023 років у розрізі регіонів

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Найбільше боргове навантаження у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Львівській, Одеській, Харківській областях та м. Київ.

Обласні та міські ради мають право здійснювати місцеві внутрішні запозичення та місцеві зовнішні запозичення від міжнародних фінансових організацій; інші зовнішні запозичення – міські ради міських територіальних громад з адміністративним центром у місті обласного значення.

Право на здійснення місцевих запозичень належить обласній раді, міській територіальній громаді в особі керівника місцевого фінансового органу.

Місцеві запозичення здійснюються з метою фінансування бюджету розвитку та використовуються для створення, приросту чи оновлення стратегічних об'єктів довгострокового користування.

У період дії воєнного стану місцеві запозичення від міжнародних фінансових організацій можуть спрямовуватися на поточні видатки місцевих бюджетів та надання фінансової підтримки комунальним підприємствам для погашення ними кредитів, залучених у міжнародних фінансових організаціях у попередні періоди під місцеві гарантії.

Видатки місцевого бюджету на обслуговування місцевого боргу не можуть перевищувати 10% видатків загального фонду бюджету.

Видатки на обслуговування місцевого боргу здійснюються із загального фонду бюджету та із спеціального – за рахунок субвенції з державного бюджету на фінансування будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг (не більше 10%).

Місцеві гарантії можуть надаватися за рішенням обласної чи міської ради для забезпечення виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання комунальної власності, які реалізують розвиткові інвестиційні проекти.

Платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань, відображаються як надання кредитів з бюджету.

Протягом строку дії договору про місцеву гарантію обласні та міські ради передбачають у рішенні про місцевий бюджет кошти на виконання гарантійних зобов'язань: у розмірі 100% - під час настання гарантійного випадку, 50% - в інших випадках.

Обов'язковою умовою надання місцевої гарантії є укладання договору між місцевим фінансовим органом та суб'єктом господарювання про погашення його заборгованості перед обласною радою чи міською територіальною громадою.

Обсяг та умови здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій погоджуються з Мінфіном.

Загальний обсяг місцевого та гарантованого боргу на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 200% середньорічного обсягу доходів загального фонду місцевого бюджету за три попередні бюджетні періоди без урахування ПДФО та міжбюджетних трансфертів.

Питання здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій регламентовано:

Бюджетний
кодекс України

статті 2, 16, 17, 18, 74, пункти 22–4, 22-6 розділу VI.

Постанови Кабінету
Міністрів України

від 16.02.2011 №110 «Про затвердження
Порядку здійснення місцевих запозичень»;
від 14.05.2012 №541 «Про затвердження
Порядку надання місцевих гарантій».

Накази Міністерства
фінансів України

від 22.10.2015 № 921 «Про затвердження форм
розрахунків при наданні місцевих гарантій»;
від 22.10.2015 № 922 «Про затвердження форм
розрахунків при здійсненні місцевих запозичень»;
від 30.09.2021 № 532 «Про затвердження
Методичних рекомендацій щодо погодження
обсягу та умов здійснення місцевих запозичень і
надання місцевих гарантій».

Оцінка виконання норм бюджетного законодавства проводиться Мінфіном під час погодження обсягу та умов здійснення місцевих запозичень.

Для цього обласні та міські ради подають визначений бюджетним законодавством перелік документів, під час підготовки яких варто звернути увагу на наступне:

- обов'язковість дотримання вимог щодо не перевищення граничного обсягу місцевого, гарантованого боргу та видатків на обслуговування, відображення показників залучених коштів у місцевому бюджеті та передбачення відповідного їх фінансового забезпечення, відсутності протермінованих платежів, простроченої заборгованості за борговими зобов'язаннями тощо;
- зміна обсягу кредиту, відсоткової ставки, термінів платежів є істотними умовами та потребує погодження Мінфіну;
- необхідно подавати проект рішення ради про здійснення місцевого запозичення, а не уже затверджене рішення ради;
- у проекті рішення ради про здійснення місцевого запозичення чітко визначити особи, які уповноважені на здійснення відповідних правочинів;
- забезпечити правильність розрахунку видатків на обслуговування та обліку прогнозних платежів;
- привести обсяг прогнозних валютних платежів до курсу Нацбанку на дату подання документів на погодження.

Зверніть
Увагу!

Залучати кошти позик можуть і суб'єкти господарювання комунальної власності під місцеві гарантії обласних та міських рад.

При цьому варто:

- ✓ не плутати поняття «гарантія», яку органи місцевого самоврядування надають відповідно до норм цивільного законодавства та ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні», та «місцева гарантія», що регламентовано бюджетним законодавством;
- ✓ висновок щодо доцільності залучення кредиту під місцеву гарантію для виконання інвестиційного проекту має бути затверджений рішенням виконавчого комітету ради або розпорядженням військової адміністрації;
- ✓ забезпечити реальну оцінку кредитоспроможності підприємств, їх здатності виконувати боргові зобов'язання та, у разі необхідності, погашати заборгованість перед бюджетом (зокрема, під час кредитування у національних банках);
- ✓ у разі наявності ризиків створити умови для недопущення виникнення заборгованості підприємства перед кредитором та бюджетом;
- ✓ дотримуватися вимог бюджетного законодавства щодо передбачення видатків у місцевих бюджетах на гарантійні зобов'язання та їх відображення лише у витратах бюджету, а не одночасно і у надходженнях.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Тому обсяг місцевого запозичення від міжнародних фінансових організацій та, відповідно, обсяг місцевого боргу необхідно відображати у звітності у момент надходження від кредитора на проектний рахунок Мінфіну суми позики, яку замовляв кінцевий бенефіціар.

Щорічно у звітності обсяг місцевого та гарантованого боргу необхідно переглядати на предмет відповідності курсу Нацбанку на 31 грудня.

Під час виконання договірних умов варто зважати на те, що:

якщо вибірка прийнятного траншу відстрочена, позичальник сплачує відшкодування за відстрочення;

додатковим навантаженням на бюджет є невикористання замовлених у банка та виділених ним коштів, на які нараховуються відсотки (кошти знаходяться на проектному рахунку Мінфіну);

частка комісії за проведенням оцінки банку є частиною коштів позики та, відповідно, основної суми боргу, на яку нараховуються відсотки;

необхідно постійно підтримувати коефіцієнт покриття боргу на рівні не менше 1,35 (співвідношення чистого операційного доходу та обсягу обслуговування боргу).

Участь місцевого самоврядування на ринку капіталу обумовлює чітке дотримання норм бюджетного законодавства, високу відповідальність у виконанні договірних зобов'язань та ефективне управління місцевим та гарантованим боргом, а саме: виконувати свої боргові зобов'язання, не вдаючись до подальшого накопичення боргів, їх списання або реструктуризацію, забезпечуючи при цьому соціально-економічний розвиток території.

Міністерство
фінансів
України

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ